

Cart De'en Bzoj San Pabən' Par Benə' Efeso Ca'

Apostol Pabən' bzoje' cart par benə' ca' chso'elao' Jesocristən' Efeson'

¹ Nada' Pab naca' apostol che Jesocristən' con can' gwnalažə' Diozən'. Na' chzoja' cart nga par le'e nitə'əle Efeson', le'e bagwlej Diozən' par nacle lažə' ne'enə'. Zotezə zole chzenagle che' na' ngodə'əle txen len Cristo Jeso'osən'.

² Chona' orasyon chnaba' lao Xacho Diozən' na' Xancho Jesocristən' əsa'aclene' le'e na' so'one' ca so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'olen'.

Diozən' chaclene' chio'o ngodə'əcho txen len Jesocristən'

³ Ledoye'ela'och Diozən' ben' naquə Xa Xancho Jesocristən' na' leczə cho'elao' Xancho Jesocristən' le'. Ca naquən' ngodə'əcho len Cristən', Diozən' bagoclene' chio'o len xbab de'en yo'o lo'o yichjla'ažda'ochon' par niç baç chzo chbezcho binlo can' socho catə'ən yežincho yoban'.

⁴ Chio'o ngodə'əcho txen len Cristən', catə' cuiṇə' xe yežlyon' Diozən' gwleje' yoguə' chio'o par niç gaquə la'ažda'ochon' xi'ilažə' na' par niç cui bi xtolə'əcho gatə' laogüe'enə'.

⁵ Chaque Diozən' checho. De'e nan' bsi'e xnezenə' antslə par niç gwcue'e chio'o ca xi'ine', na' de'e na'anə' bsele'e Jesocristən' por ni checho. Diozən'

gwcue'e chio'o chedə' can' gwyazlaže'e na' can' gone'ene'.

⁶ Bsele'e Xi'ine' Jesocristən' ben' chaquene' chei par goclene' chio'o par nich ca' güe'ela'ochone' laogüe de'enə' nži'ilažə'əteque' chio'o.

⁷ Tant nži'ilažə' Diozən' chio'o, bsele'e Jesocristən' bnežjw cuine' blalj xchene'enə' par gwdixjue' xtolə'əchon' catə'ən gwso'ote'ene' par nich ca' Diozən' bezi'ixene' xtolə'əcho ca'.

⁸ Diozən' nži'ilažə'əchgüe' chio'o, bene' chio'o zan clas yelə' sin' na' bene' par nich chache'icho ca güennə' chone' len chio'o.

⁹ Na' bzejni'ine' chio'o de'en cui no gwneze antslə de'en gone'ene' gaquə, ca naquə de'en bžie' bia' gon Cristən'.

¹⁰ Bžie' bia' de que gwžin ža catə' Cristən' nabi'e doxenlə na' gone' par nich yoguə'əlol benə' ža' yoban' na' benə' ža' yežlyon' txen yoso'ozenague' che'.

¹¹ Na' chio'o ngodə'əcho txen len Cristən', Diozən' bsi'e xneze par gwcue'e chio'o ca xi'ine' par nich gaquə lao na'acho de'en gone' chio'o naccho xi'ine'. Na' zoe' chone' par nich gaquə yoguə'əlol can' gwchoglaogüe'en na' can' chene'ene' gaquə.

¹² Na' ca naquə neto' chbezəto' yidə Cristən' na' chonlilažə'əto'one' antslə ca le'e, bsi'e xneze par nich zgua'atec neto' be'ela'oto'one' laogüe de'en naque' le'ezelaogüe benə' zaque'e.

¹³ Na' le'e ngodə'əle txen len Cristən', chedə' lecza bzenagle che dižə' güen dižə' cobə de'en naquə de'e li. Na' nan de que cui yeyejcho lao yi' gabilən' šə gonlilažə'əcho Cristən'. Na' catə'ən benlilažə'əle Cristən' bla' Spirit che Diozən' zon lo'o

yichjla'ažda'olen'. Zon len chio'o chonlilažə'əchone' can' bene' lyebe par nič̣ n̄ezecho bagwcue'e chio'o ca xi'ine'.

¹⁴ Na' zon lo'o yichjla'ažda'ochon' par nič̣ n̄ezecho de que gwžin ža catə' gaquə lao na'acho de'en gonəch Diozən' chio'o naccho xi'ine'. Na' gaquən lao na'acho catə' gone' cuerp cobə chechon'. Beñe' chio'o Spirit che'enə' par nič̣ ḡue'ela'ochone' de'en naque' le'ezelaoḡue beñə' zaque'e.

Pabən' gwnabe' de que Diozən' əgwsed əgwlo'ine' beñə' ca' chso'onlilažə' Cristən'

¹⁵ Babenda' dižə' ca naquən' chonlilažə'əle Xancho Jeso'osən' na' ca naquən' chaquele che yoguə' beñə' ca' yelə' beñə' ca' bagwlej Diozən' par zjənaque' lažə' ne'enə'.

¹⁶ De'e na'anə' nada' catə' chona' orasyonnə' yoguə' laste cho'a yelə' choxcwlen che Diozən' can' chonlen'.

¹⁷ Na' chnaba' de que Diozən' gone' par nič̣ šejni'ichele che' na' gombi'achlene'. Xancho Jesocristən' leczə cho'elaoḡue'e Diozən' ben' naquə Xe' na' ben' naquə le'ezelaoḡue beñə' zaque'e.

¹⁸ Chnabda' Diozən' šo'o be'eni' che'enə' lo'o yichjla'ažda'olen' par nič̣ ənezele bi de'e güennə' zocho lez gone' len chio'o bagwleje' naccho xi'ine'. Na' chnaba' gone' par nič̣ šo'o be'eni' che'enə' lo'o yichjla'ažda'olen' par nič̣ ənezele catec yelə' bala'an xen juisy gone' chio'o bagwleje' par naccho lažə' ne'enə'.

¹⁹ Leczə chnabda'ane' šo'o be'eni' che'enə' lo'o yichjla'ažda'olen' par nič̣ ənezele de que yelə' guac xennə' nape' par gaquəlene' chio'o

chonlilažə'əchone'. Bablo'ine' beṇaḥən' can' naquə yelə' guac xen che'enə'.

²⁰ Blo'en ca de'en bosbane' Cristən' ladjo beṇə' guatən' na' nzo'ene' cuiten' gan' chi'e chnabi'e par niḥ ca' Cristən' chnabi'e txen len le'.

²¹ De'e na'anə' Cristən' chnabi'ache' ca notə'ətezə angl. Chnabi'ache' ca beṇaḥ, na' ca de'e xio', na' ca bi de'en chse'ejni'alaže'e na' ca notə'ətezəchlə napə yelə' gwnabia' ṇa'a na' tyemp de'en ze'e za'.

²²⁻²³ Diozən' bene' par niḥ zoczə Cristən' chnabi'e yoguə'əlöl beṇə' na' biquə'əchlə. Na' can' zoczə Cristən' chnabi'e doxenlə, leczə ben Diozən' par niḥ zoczə Cristən' chnabi'e chio'o cho'ela'ochone'. De'e na'anə' chio'o cho'ela'ochone' gwxaquə'əlebecho ca to cuerp. Na' Cristən' gwxaquə'əlebene' ca yichj cuerpən', chedə' chnabi'e chio'o can' chon xbab de'en yo'o lo'o yichjchon' chnabi'an cuerp chechon'.

2

Chio'o chonlilažə'əcho Diozən' bito yeyejcho laoyi' gabilən' chedə' nži'ilaže'e chio'o

¹ Diozən' babocobe' yichjla'ažda'olen' can' babocobe' cheto'onə'. Antslə goccho len yichjla'ažda'ochon' ca beṇə' guat laogüe de'en cui bzenagcho che Diozən'.

² Con gwzoczcho bencho de'e malən' can' chso'on yeziquə'əchlə beṇə' ca' ža' yežlyo nga. Bencho can' chene'e gwxiye'enə' de'en chnabia' de'e xio' ca'. Lega'aquən zjənyechj zjəmbi'in beṇaḥən' na' chəsə'nabi'an yichjla'aždao' beṇə' ca' cui chse'ene yoso'ozenag che Diozən'.

3 Ca'aczən' ben yoguə'əcho antslə, bito bzenagcho che Diozən'. Con gwdaczcho bencho con can' gwna la'ažda'omalchon', na' bencho con can' gwna xbab chechon'. De'e na'anə' gwchoglaogüe'en checho gone' chio'o castigw zejlicane, can' gone' len yeziquə'əchlə benach de'en cui choso'ozenague' che'.

4-6 Goccho ca beṇə' guat len yichjla'ažda'ochon' chedə' bito bzenagcho che Diozən'. Pero Diozən' lechgualə cheyašə' cheži'ilaže'e chio'o na' chac-chgüeine' checho. Na' de'en nži'ilažə' Diozən' chio'o, de'e nan' bene' par ničh cui yeyejcho lao yi' gabilən'. Bžin ža ben Diozən' len chio'o can' bene' len Cristən' catə'ən bosbane'ene' ladjo beṇə' guat ca'. Diozən' bocobe' yichjla'ažda'ochon' par ničh cuich naccho ca beṇə' guat na' bene' ca ndil ngodə'əcho Cristən' txen par ničh bach chzo chbezcho binlo can' socho catə'ən bachi'ilenchone' yoban' gan' či'enə'.

7 Bene' ca' par ničh tyemp de'enə' ze'e za' əgwlo'e catequən' nži'ilaže'e chio'o na' catec de'e güennə' chone' len chio'o ngodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən'.

8-9 De'en nži'ilažə' Diozən' chio'o bene' par ničh chio'o chonjilažə'əchone' bito yeyejcho lao yi' gabilən'. Con to goclenṇə' bene' ca', caguə por ni che bencho bi de'e güennə'. De'e na'anə' notono chio'o cheyalə' güe'elao' cuincho de'en cui yeyejcho lao yi' gabilən'.

10 Na' par ničh goncho de'e güen Diozən' bocobe' yichjla'ažda'ochonə' na' bene' par ničh ndil ngodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən'. Bsi'e xnezenə' antslə par ničh sotezə socho goncho de'e güen.

Cristən' bene' par niçh beṇə' Izrael ca' na' beṇə' ca' cui zjənaquə beṇə' Izrael nite'e binlo toe' yetoe'

¹¹ Le'e gon xbab ca naquə neto' goljəto' naquəto' beṇə' Izrael zoto' seṇy de'en ne' sirconsision na' zejen de que Diozən' gaquəlene' neto' can' none' lyebe. Antslə neto' gwṇeto' che le'e goljle cui nacle beṇə' Izrael: “Le'e cui zole seṇy de'en ne' sirconsision”. Na' seṇyən' naquən con to seṇy de'en choso'ozo beṇə' lao cuerp cheto'onə'.

¹² Na' le'e gon xbab de que tyemp de'en bagwde bito bembiale Cristən'. Bitto nacle nasyon che Diozən' can' naquə neto' beṇə' Izrael. Bitto bi lyebe ben Diozən' par gaquəlene' le'e ca lyebe de'en bene' len neto' beṇə' Izrael. Bitto gwzole lez gaquəlen Diozən' le'e na' bito bembiale Diozən'.

¹³ Antslə bito gwzole binlo len Diozən', pero ṇa'a le'e len neto' bangodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən' na' Diozən' chaclene' chio'o chedə' Cristən' bnežjw cuine' blalj xchene'enə' por ni che xtolə'əchon' catə'an gwso'ote'ene'enə'.

¹⁴ Na' antslə neto' beṇə' Izrael na' le'e cui nacle beṇə' Izrael goccho beṇə' contr tocho yetocho. Pero ṇa'a Cristən' babene' par niçh naccho tozə na' zocho binlo tocho yetocho.

¹⁵ De'en bnežjw cuin Cristən' por ni checho catə'an gwso'ote'ene', bitoch chonən byen cue' yichjcho par goncho yoguə'əlol can' na lei de'en bzoj de'e Moizezən', ca costombr ca' de'en nan na' bichlə de'en chonən mendad goncho. Yoguə' chio'o chonlilažə'əcho Cristən' bene' chio'o ca tozə yež, neto' beṇə' Izrael na' le'e cui nacle beṇə' Izrael. De'e na'anə' zocho binlo tocho yetocho.

¹⁶ Cristən' bnežjw cuine' gwso'ote'ene' le'e yag

corozən' par bozoe' chio'o binlo len Diozən'. De'e na'anə' naccho tozə na' bito chgue'i ljuežjcho.

17 Par le'e cui nacle beṇə' Izrael na' neto' naquəto' beṇə' Izrael, Cristən' bedəye'e dižə' can' gaquə socho binlo len Diozən'.

18 Na' de'en chonlilažə'əcho Cristən', tozə Spirit che Diozən' chaclenən chio'o par ničh chac cho'elencho Xacho Diozən' dižə'.

19 De'e na'anə' le'e cui nacle beṇə' Izrael bitoch nacle ca beṇə' zitə' len neto', sinō banacle beṇə' ljuežjto' na' banactele beṇə' family che Diozən' txen len neto' bagwlej Diozən' par naccho lažə' ne'enə'.

20 Na' yoguə'əcho gwxaquə'əlebecho ca to yo'o de yej. Neto' chsed chzejni'ito' le'e che Cristən' naquəto' ca laneinə', neto' apostol na' len yeziquə'əchlə beṇə' chso'e xtižə' Cristən'. Na' Jesocristən', gwxaquə'əlebene' ca yej squin nech che to yo'o.

21 Na' de'en ngodə'əcho txen len Cristən', gwxaquə'əlebecho ca yej ca' de'en zjəncua' zjəngodə'ən gan' chac yo'o de yejən'. Zjəngodə'ən txen par ničh ša' yo'onə' na' par ničh gaquən gual. Can' naquən gwxaquə'əlebecho ca to yo'o gan' zo Diozən', chedə' ngodə'əcho txen len Xancho Jesocristən'.

22 Neto' len le'e txennə' naccho ca to yo'o gan' zo Diozən' chedə' zo Spirit che'enə' lo'o yičhjlə'aždao' chio'o chonlilažə'əcho Cristən'.

3

Diozən' bsele'e Apostol Pabən' jetixjui'e xtiže'enə' len beṇə' cui zjənaquə beṇə' Izrael

1 Nada' Pab dia' ližya nga chedə'an əchyixjui'a xtižə' Cristo Jeso'osən' len le'e cui nacle beṇə' Izrael.

2 Le'e chacbe'ile chia' ca naquən' nži'ilažə' Diozən' nada' na' bsi'e xneze par niçh chzejni'ida' le'e xtiže'enə'.

3 Chacbe'ile ca naquə Diozən' blo'ine' nada' de'en cui no gwneze antslə, can' chzoja' le'e to çhopə dižə' le'e cart nga.

4 Na' catə' gwlablə de'en chzoja' nga gacbe'ile de que nada' chejni'ida' de'en cui no gwneze che Cristən'.

5 Antslə Spirit che Diozən' bito bzejni'in beṇə' de'en cui no gwneze che Cristən', pero na'a neto' apostol che Diozən' babzejni'in neto' len, na' lecə babzejni'in yeziquə'əchlə beṇə' chso'e xtižə' Cristən'. Babzejni'in neto' bagwlej Diozən' par nauəto' lažə' ne'enə'.

6 Babzejni'in neto' de que notə'ətezcho šə bachejle'echo che dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən', nachən' bangodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən'. De'e na'anə' le'e cui nacle beṇə' Izrael na' len neto' beṇə' Izrael txennə' si'icho de'en gonəch Diozən' chio'o naccho xi'ine', na' txennə' ngodə'əcho naccho ca tozə family, na' txennə' chaclen Diozən' chio'o can' babene' lyebe.

7 Diozən' gwleje' nada' len yelə' guac che'enə' par niçh əchyixjui'a dižə' güen dižə' cobənə'. Na' bano'e chia' chyixjui'an chedə' nži'ilaže'e nada'.

8 Nada' chacda' ni latə'əzə cui zaca'a entr chio'o bagwlej Diozən' par naccho lažə' ne'enə', pero Diozən' no'e chia' chyixjue'ida' beṇə' cui zjənaquə beṇə' Izrael catec de'e güen juisy gone'

len yoguə'əloḷ chio'o chonḷilažə'əcho Cristən'. Tant de'e šao' de'e güen gaquə checho, cabi bi de de'e saquə'əlebe de'e güen de'en gone' len chio'o.

⁹ Diozən' bene' yoguə'əloḷ beḅə', yoguə'əloḷ bia chaš, na' yoguə'əloḷ de'e de. Na' dezd ža gwlasda'ote bito be' Diozən' latjə yesə'əneze beḅachən' bin' babžie' bia' gaquə. Pero na'a no'e ch̄ia' chzejni'ida' yoguə'əloḷ beḅə' de que bachac can' nžie' bia'.

¹⁰ Na' Diozən' chlo'ine' angl əblao ca' na' angl gwnabia' ca' beḅə' nitə' yobanə' de que nape' de'e zan c̄las yelə' sin', chlo'ine' lega'aque' de'e güennə' de'en chone' len chio'o ncodə' ljuezjcho cho'ela'ocho Cristən'.

¹¹ Chone' can' nžie' bia' dezd nechte catə'an gwchoglaogüe'en sele'e Xancho Jesocristən'.

¹² Na' chio'o ngodə'əcho txen len Cristən' bito chžebcho Diozən', sino chebeicho nezecho de que chac cho'elencho Diozən' dižə' chedə' chonḷilažə'əcho Cristən'.

¹³ La'aḅə'əczə dia' ližya nga laogüe de'en bagwdixjue'ida' le'e dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che Cristən', chatə'əyoida' le'e bito yeyašə'əlažə'əle ca naquə nga chyi' chzaca'a. Leyebēi chedə' chac ch̄ia' ca' par niḅ chaquəlena' le'e.

Cristən' lechguale chaquene' che chio'o chonḷilažə'əchone'

¹⁴ Catə' chona' xbab ca güennə' baben Diozən' par niḅ nacle tozə len neto' beḅə' Izrael, chzo xiba' chona' orasyon lao Xa Xancho Jesocristən'.

¹⁵ Le'enə' b̄xie' yoguə' family che chio'o zocho lao yežlyo nga na' che beḅə' ža' yoban'.

16 Chḡaba' lao Xacho Dioxən' gon Spirit che'enə' fuers balor par yichjla'ažda'olen' par niḡ gonle yoguə'əlöl can' chene'ene'. Na' Diox na'anə' gone' par niḡ gatə' fuers balor che yichjla'ažda'olen' chedə' naque' le'ezelaogüe beḡə' zaque'e na' nape' le'ezelaogüe yelə' guac xen.

17 Chḡaba' soczle gonlilažə'əle Cristən' par niḡ sotezə soe' len le'e. Na' leczə ca' le'e sotezə sole gaquele che Dioxən' can' cheyalə' gaquele che', na' gaquele che ljuežjle can' cheyalə' gaquele chega'aque'.

18 Chḡaba' de'e quinga par niḡ le'e txen len yeziquə'əchlə beḡə' bagwlej Dioxən' par zjənaque' lažə' ne'enə' šejni'ile de que lechgualə chaque Cristən' che chio'o. Na' yelə' chaque che'enə' len chio'o gwxaquə'əleben caczə gan' nžiljw nisdə'onə', pero mazəchlə can' nžiljw nisdə'onə' chaquene' checho. Na' nezecho de que tonchgua de yežlyon', pero mazəchlə can' denḡə' chaque Cristən' checho. Na' lechgualə zitjw minḡə', pero mazəchlə ca zitjon' naquəḡḡə' chaque Cristən' checho. Le'egatezə can' yoban' lechgualə sibə zen, pero mazəchlə ca sibən' zennə' chaque Cristən' checho.

19 Chḡaba' gon Dioxən' par niḡ ənezele de que Cristən' chaquechene' checho mazəchlə ca de'en chon notə'ətezcho xbabən'. Na' leczə gon Dioxən' par niḡ gaquə yichjla'ažda'olen' tozə can' naquə yichjla'ažda'ogüe'enə' par niḡ ca' gacle can' naque'enə'.

20 Dioxən' chac chone' yoguə'əlöl. De'e na'anə' chac chone' mazəchlə ca de'en chḡabechone' o de'en choncho xbab gone'enə'. Na' chone' par niḡ Spirit che'enə' zon lo'o yichjla'ažda'ochon' cha-

clenən chio'o len yelə' guac che'enə'.

²¹ Chio'o ncodə' l̥juežjcho cho'ela'ocho Cristən', ledoye'ela'och Diozən' n̥a'a na' zejlicane chedə' ngodə'əcho txen len Cristo Jeso'osən'. Na' can' gonšgaczcho.

4

Spirit che Diozən' babeyonən yichjla'ažda'ochon' tozə

¹ Nada' dia' ližya nga chedə' əchyixjui'a xtižə' Xancho Jesocristən'. Bagwlej Diozən' le'e par nacle xi'ine' can' gwleje' neto'. De'e na'anə' chatə'əyoida' le'e šejšgaczle gonle can' cheyalə' gon yoguə' chio'o bagwlej Diozən' par naccho xi'ine'.

² Chatə'əyoida' le'e bito gon cuinle xen. Legac benə' gaxjwlažə' na' legapə yelə' chxenlažə' len benə' yoblə. Chatə'əyoida' le'e gaque che l̥juežjle na' gwdele ca'alə šə bi chac chele entr tole yetole.

³ Babeyon Spirit che Diozən' yichjla'ažda'olen' tozə. Na' chatə'əyoida' le'e leso binlo tole yetole par nich sotezə sole gaquə yichjla'ažda'olen' tozə.

⁴ Yoguə' chio'o cho'ela'ocho Diozən' naccho ca tozə family. Na' tozə Spirit che Diozən' zon lo'o yichjla'aždao' yoguə'əcho, na' tozə can' zocho lez gon Diozən' güen len chio'o chedə' bagwleje' yoguə'əcho par naccho xi'ine'.

⁵ Tozə Xancho Jesocristən' naquə, na' tozə can' chonlilažə'əchone', na' tozə can' zejen de'en gwchoacho nisən'.

⁶ Tozə Diozən' zo ben' naquə Xa yoguə' chio'o. Le'enə' chnabi'e yoguə'əcho, na' chchine' yoguə'əcho par choncho xšine'enə', na' zocze' len yoguə'ətecho.

7 Na' segon can' chaclen Cristən' chio'o, no'e checho gwde gwdele de'e gaquə gon to tocho.

8 Chac can' nyoj de'en gwna Diozən' che Cristən': Catə'an beyepe' yoban' bene' de'e xio' ca' gan, na' be'e che benachən' gwde gwdele de'e gaquə so'on to toga'aque'.

9 Na' de'en gwne': "Beyepe' yoban'", zejen de que betje' na' ble'e lao yežlyo nga antslə ze'e yeyepe' yobanə'.

10 Na' ben' betjən' leczə le'enə' beyepe' yoban' gan' zo Diozən'. De'e na'anə' zoe' chnabi'e doxenlə.

11 Le'egatezə le'enə' no'e che balə chio'o par nič naccho apostol, na' balcho no'e checho chyixjue'echo bi de'en bagwne' chio'o. Yebalcho no'e checho chje'echo dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in che'. Yebalcho no'e checho chgüia chyecho beṇə' chso'elao' le' na' chsed chlo'iga'aquechone'.

12 Cristən' no'e checho chaclen ljuežj chio'o bagwlej Diozən' par naccho lažə' ne'enə' par nič yoguə'əcho choncho xšine'enə' na' zda chonlilažə'əcho Cristən', chio'o naccho ca family che'.

13 Na' zocho chaclen ljuežjcho tocho yetocho par nič gaccho tozə gonlilažə'əcho Xi'in Diozən' na' gombi'achone'. Cana' gacyanə'əcho can' cheyalə' gaccho, gaccho beṇə' šao' beṇə' güen can' naquə Cristən'.

14 Bito cheyalə' šo'ocho xbab ca che to bidao', šejcho qui šejcho ca'alə naocho to to yelə' chejni'alažə' de'en chsa'aljlažə' beṇə' güenlažə' na' beṇə' gwxiye' ca' par chəsə'əxoayague' chio'o.

15 Cheyalə' n̄aocho de'en naquə de'e li, na' zejli gaque che ljuežjcho tocho yetocho. Cheyalə' šejcho gaquəchcho beṇə' šao' beṇə' güen can' naquə Cristən' ben' chnabia' chio'o.

16 Ca naquə cuerp chechon', to to partən' ngodə'an na' noxə' ljuežje len belə' na' len bin de'en nca'an niç to to partən' chonən žin che chei na' niç cuerpən' naquən gual. Ca'aczən' chio'o cho'ela'ocho Cristən' ngodə'əcho txen tocho yetocho. Na' catə' to tocho choncho de'en noe' Diozən' checho goncho, nachən' Cristən' chone' par niç yoguə'əcho txen zda chaquəchcho beṇə' šao' beṇə' güen na' zda chaquechecho che ljuežjcho.

*Diozən' babocobe' yichjla'aždao' chio'o
chonlilažə'əchone'*

17 Na'a əchnia' le'e de'en non Xancho Jesocristən' mendad əgwzejni'ida' le'e de que bito cheyalə' goncho can' chso'on beṇə' ca' cui zjənombia' Diozən'. Xbab chega'aque'enə' bito bi zaquə'an.

18 Nçhol yichjla'ažda'oga'aque'enə'. Na' laogüe de'en zjənaque' beṇə' godenag, bito chse'ejni'ine' bin' chazlažə' Diozən'. De'e na'anə' bitobi yelə' mban zejlicane chega'aque' de ca naquə de'en chon Diozən' chio'o.

19 Bito bi zto' zjənombi'e che de'e malən' chso'one'. Chso'onteze' bitə'ətezə de'e mal de'en nan so'one'. Do tyempte con chso'elaže'e chso'one' yoguə' c̄aste yelə' zto'.

20 Le'e nezele de que Cristən' bito chene'ene' goncho de'en nac ca'.

21 La' babzenagle che dižə' li de'en chzejni'in che Jeso'osən' na' babletje' xbabən' yichjla'ažda'olen'.

22 Antslə gwdacho bencho con can' na la'ažda'omalchon'. La'ažda'omalchon' chebein de'e malən' na' de'e na'anə' chxoayaguən chio'o par nič goncho de'e mal can' chzelažə'ənnə'. Pero baņezele de que cheyalə' cuejyichjcho cuich gwzenagcho che la'ažda'omalchon'.

23 Na' leczə nezele de que cheyalə' gwša'acho xbab de'en choncho lo'o yichjla'ažda'ochon'.

24 Cheyalə' güe'echo latjə yocobə Diozən' yichjla'ažda'ochon' par nič sotezə socho goncho de'e güen can' chon le', na' par nič gaccho beņə' la'aždao' xi'ilažə' can' naquə le'. Goncho ca' chedə' banombi'acho xtižə' Diozən' de'en naquə de'e li.

25 De'e na'anə' bitoch gonlažə'əcho sino güe'elen ljuěžjcho dižə' li chedə' ncodə' ljuěžjcho naccho ca tozə family.

26 Catə' chža'acho bito cheyalə' goncho de'e mal. Cheyalə' yeyacxenlažə'əcho lgüegwzə lao yelə' chža'a chechon', bito ža'acho do ža.

27 Bito güe'echo latjə nabia' gwxiye'enə' chio'o par goncho de'e mal.

28 Šə nocho naccho beņə' bguan, bitoch cheyalə' cuancho. Cheyalə' so tacho goncho žin de'en naquə de'e güen, par nič gatə' de'e əgwnežjwcho beņə' chyažj chchine.

29 Bito güe'echo dižə' zban dižə' de'e cui zaque'e. Cheyalə' güe'echo dižə' güen dižə' de'e zaque'e par gaquəlen latə'an beņə' əse'ene len. Güe'echo dižə' de'e gaquəlen beņə' ljuěžjcho ca' par nič so'onlilažə'əche' Jesocristən'.

30 Na' bito goncho ca so Spirit che Diozən' trist, la' zo Spiritən' lo'o yichjla'ažda'ochon' par nič nezecho

gwžin ža gon̄ Diozən' chio'o cuerp cobən' na' gone' par ničh gaquə yičh̄jla'ažda'ochon' cayanə'ən ch-ene'ene'.

³¹ Cheyalə' cuejyich̄jcho yoguə' de'e malən'. Bitoch co'olažə'əcho. Bitoch əloccho. Bitoch əžə'əcho. Bitoch güe'echo dižə' loc dižə' lžej. Bitoch əgwžia gwnitə'əcho beṇə'. Na' bitoch gaccho beṇə' xi'a.

³² Cheyalə' goncho güen len ljuežjcho na' lecəzə cheyalə' yeyaše'e ljuežjcho tocho yetocho. Cristən' bagwdixjue' xtolə'əchon' par ničh babezi'ixen Diozən' checho. Na' can' babezi'ixene' checho, ca'aczən' cheyalə' yezi'ixen che ljuežjcho tocho yetocho catə' bi de'en chso'one beṇə' ljuežjchon' chio'o.

5

Chio'o naccho xi'in̄ Dioz cheyalə' goncho can' chon Diozən'

¹ Na'a ža cheyalə' goncho can' chon Diozən' čhedə' banaccho xi'ine' na' chaque'ne' checho.

² Cheyalə' sotezcho gaquecho che ljuežjcho can' chaque' Cristən' checho. La' por ni chechonə' bnežjw cuine' gwdixjue' xtolə'əchon' catə'ən gwso'ote'ene'enə', na' chebei Diozən' de'en bene' ca'.

³ Bito cheyalə' co'o xtocho na' bito cheyalə' cuejyich̄j be'en checho o no'ol checho par solencho beṇə' yoblə, na' bito goncho bichlə de'e yelə' zto'. Na' cuat selažə'əczcho goncho de'e mal ca' de'en zjənac ca'. Bagwlej Diozən' chio'o par naccho lažə' ne'enə'.

⁴ Na' de'en banombi'əcho Diozən' bito cheyalə' goncho de'en naquə de'e yelə' zto' yelə' zla'an na'

bito güe'echo dižə' zban na' nic güe'echo dižə' de'e cui nca'a xneze. De'en cheyaḷə' goncho, güe'echo yelə' choxcwlen che Diozən'.

⁵ Bañezecho de que be'enə' chgo'o xtoi na' be'enə' chbejyichj no'ol chei o be'en che' par chzolene' beḅə' yoblə, na' ḷeczə ca' be'enə' chzelažə' gon bichlə de'e yelə' zto', ni to beḅə' ca' bito bi de'e güen yesə'əzi'e ca de'en si' chio'o cho'echo latjə chnabia' Cristən' na' Diozən' chio'o. Na' šə no chebeine' chone' de'e yelə' zto', tozəczə ca mal naquən len de'en chso'on beḅə' chse'ejni'alažə' lgua'a lsaquə'.

⁶ Bito güe'echo latjə no əxoayag chio'o len dižə' güenlažə'. Diozən' gwnežjue' castigw zejlicane che beḅə' ca' cui choso'ozenague' che', chso'ela'ozeche' chso'one' de'e mal ca' bagwnia' ca'.

⁷ Bito gonga'acchone' txen goncho de'e malən'.

⁸ Antslən' nchol yichjla'ažda'ochon', pero na'a bayo'o be'eni' che Xancho Jesocristən' lo'o yichjla'ažda'ochon'. De'e na'anə' ledoyen de'e güennə' can' cheyaḷə' gon chio'o bayo'o be'eni' che Xanchon' lo'o yichjla'ažda'ochon'.

⁹ Na' de'en bayo'o be'eni' che'enə' lo'o yichjla'ažda'ochon' goncho de'e güen na' goncho de'e zda ḷicha na' güe'echo dižə' ḷi.

¹⁰ Na' cheyaḷə' gwsedcho par ənezecho bin' chazlažə' Xanchon' nich gonchon.

¹¹ Bito goncho txen len beḅə' ca' zjəncchol yichjla'ažda'oga'aque'enə' na' chso'one' de'e cui bi zaquə'ən. Cheyaḷə' ye'ega'acchone' de que de'e malən' chso'one'.

¹² Na' ca de'en chso'on beḅə' ca' do bgašə'əzə, naquən de'e cheyaḷə' gaquecho zto' güe'echo dižə' chei.

13 Pero chio'o yo'o be'eni' che Diozən' lo'o yichjla'ažda'ochon', catə' ye'ega'acchone' de que de'e malən' chso'one', yesyə'əyacbe'ine' de que le malən' chso'one'. Be'eni' che Dioz na'anə' chlo'in chio'o šə de'en choncho naquən de'e güen o šə naquən de'e mal.

14 De'e na'anə' che'echo beṇə':
Nacle len yichjla'ažda'olen' ca beṇə' guat de'en cui chzenagle che Diozən'.
De'e na'anə' le'e gwzenag che' par niç Cristən' gone' le'e be'eni' che'enə'.

15 Cheyalə' ggüiacho naquən' chzo chdacho. Cui tacho ca beṇə' cuicəə nacbe'i sino tacho ca chda beṇə' chejni'i.

16 Do tyempte cheyalə' goncho de'e güen, chedə' tyemp nga na'a zan beṇə' nitə' chso'one' de'e mal.

17 Bito goncho ca beṇə' cui bi xbab nye'. Cheyalə' šejni'icho na' goncho can' chene'e Xancho Jesocristən'.

18 Bito gaccho beṇə' güe'e zo beṇə' cui bi yelə' zto' nombia'. De'en cheyalə' gonchon', güe'echo latjə nabia' Spirit che Diozən' yichjla'ažda'ochon'.

19 Catə' chdopə chžagcho txen cheyalə' golcho no imno na' gwlabcho no salmo na' golcho no de'en na Spirit che Diozən' golcho. Lecəə golcho lo'o la'ažda'ochon' par güe'ela'ocho Xancho Jesocristən'.

20 Cheyalə' güe'echo yelə' choxcwlen che Xacho Diozən' zejli bitə'ətezə de'e chac checho na' lao yoguə'əloł de'en babene' chio'o, chedə' la' chonlilažə'əcho Xancho Jesocristən'.

To tocho cheyalə' solencho family checho can' chazlažə' Cristən'

21 Ca de'en napcho Diozən' respet cheyalə' əgwzəxjw yichjcho tocho yetocho.

22 Na' ca naquə le'e no'olə le'e nšagna'ale, le'e gwzenag che be'en chele. Šə gonle ca' lenczə che Xancho Jesocristən' chzenagle.

23 Le'e gwzenag che be'en che to tole chedə' lega'aque' chəsə'anabi'e le'e ca Cristən' chnabi'e chio'o cho'ela'ochone'. Chio'o gwxaquə'əlebecho ca to to part che cuerp che Cristən' na' le'enə' babebeje' chio'o xni'a de'e malən'.

24 Na' ca naquə chio'o cho'ela'ocho Cristən' cheyalə' gwzenagcho che', le'egatezə ca' le'e no'olə le'e nšagna'ale, legwzenag yoguə' bin' na be'en che to tole.

25 Na' le'e beṇə' byo le'e nšagna'ale, le'e gaque che no'ol chelen' to tole can' chaque Cristən' che yoguə' chio'o cho'ela'ochone' na' bnežjw cuine' por ni checho catə'an gwso'ote'ene'.

26 Bnežjw cuine' par niçh beya'a beyibe' la'aždao' chio'o chonlilažə'əchone'. Na' catə' gwchoacho nisən' be'echo dižə' gwnacho de que chonlilažə'əcho Cristən'. De'e na'anə' bene' la'ažda'ochon' xi'ilažə'.

27 Na' bene' par niçh əžincho laogüe'enə' sin cui bi manch da' əchen la'ažda'ochon', na' sin cui bi xtolə'əcho de, na' nic bichlə de'e mal yo'o yaz lo'o la'ažda'ochonə' de'e cui chazlažə' Diozən'. Cristən' bene' par niçh chio'o cho'ela'ochone' gaquə la'ažda'ochon' xi'ilažə' na' bito bi xtolə'əcho gatə'.

28 Can' nži'i Cristən' chio'o, ca'aczən' le'e beṇə' byo le'e nšagna'ale cheyalə' ži'ile no'ol che to tole

can' nži'ile cuerp ĉhelen'. Ben' nži'i xo'ole' nži'icze' cuine' ca de'en chone' ca'.

²⁹ Notono zo beṇə' chgue'ine' cuerp ĉhe'enə' sino nži'ine'en na' chapəši'en, can' chon Cristən' nži'ine' chio'o na' chapəši'e chio'o cho'ela'ochone'.

³⁰ Cristən' nži'ine' chio'o na' chapəši'e chio'o ĉhedə' la' to to chio'o gwxaquə'əlebecho ca to to part ĉhe cuerp ĉhe'enə', ca žit de'en yo'e na' ca xpele'enə'.

³¹ Na' nyojczə Xtižə' Diozən' nan: “Beṇə' byonə' le'e xaxne'e par əgwšagne'e si'e to no'olə na' əsa'aque' tozə.”

³² De'en babzoja' nga naquən de'e cui no gwneze antslə na' naquən de'e žialao xen par chio'o. Na' zejen de que chio'o cho'ela'ocho Cristən' naccho tozə len le'enə'.

³³ Na' leczə zejen de que to to le'e beṇə' byo cheyalə' gaquəle ĉhe no'ol ĉhelen' can' chaquəle ĉhe cuinle. Na' leczə ca' le'e no'olə le'e nšagna'ale, to tole cheyalə' gapple respet be'en ĉhelen'.

6

¹ Le'e bidao' bi'i xcuidə', le'e əgwzenag ĉhe xaxna'ale. Gonle ca' ĉhedə' le'e len neto' ngodə'əcho txen len Xancho Cristən' na' naquəczən de'e cheyalə' gonlen'.

²⁻³ Na' de'e nga ben Diozən' mendad goncho gwne': “Legwnežjo yelə' bala'an xaxna'ale. Na' šə gonle ca' gaquə güen ĉhele na' gaquə banle sša lao yežlyo nga.” Na' entr yoguə' de'e ca' bene' mendad goncho de'e ngan' naquə de'e žialao de'en nsa' lyebe, nan de que gaquə güen ĉhe beṇə'

choso'ozenague' chei na' de que gaquə yesə'əbane' sša lao yežlyon'.

4 Na' le'e xaxna' bidao', leyosgol leyoscha'o bi'i chele ca' par yoso'ozenagbo' che Xancho Cristən'. Bito con gonle ca yesə'əža'a yesə'əlocho', pero legüe'ega'acbo' consejw šao' consejw güen.

5 Na' le'e mos legwzenag yoguə'əlol can' na xan žinnə' na' legapəga'aque' respet. Na' legon xšinga'aque'enə' do yichj do lažə'əle. Legon ca' chedə' leczə che Crist nan' chzenagle catə'an chzenagle chega'aque'.

6 Bito gonleile xan žinnə' gonlizle ca beṇə' chonchgua žinnə' catə'əzən' chgüie' le'e. Legon žinnə' do yichj do lažə'əle can' chene'e Diozən' chedə' nacle beṇə' güen xšin Cristən'.

7 Na' cheyalə' güe'elažə'əle gonle žin che beṇə' nich yebei Xancho Cristən' le'e, caguə par nich yebei ben' naquə xan žin na'azənə'.

8 Nezecho šə choncho de'e güen le'egatezəczə ca' gon Xancho Cristən' güen len chio'o notə'ətezə naccho, la'anə'əczə šə syempr choncho xšin beṇə' yoblə o šə cui.

9 Na' le'e beṇə' xan žin, leczə cheyalə' gonle güen len beṇə' güen žin chelen'. Bito co'oga'aclene' šeb, chedə' nezele Xanchon' ben' zo yoban' lecze' Xan beṇə' güen žin ca'anə'. Na' lao Diozən' ben' zo yobanə' tozə can' zaquə' chio'o beṇəch.

Naquən' cheyalə' goncho par nich de'e malən' cui gonən chio'o gan

10 Na'a ža beṇə' bišə', cheyalə' gwchinchon' fuers balor de'en choṇ Cristən' par yichjla'ažda'ochon',

na' cheyalə' güe'echo latjə gaquəlene' chio'o len yelə' guac xen che'enə'.

11 Cheyalə' goncho yoguə'əloł can' chene'e Diozən' par nič socho chech cui šejle'echo che gwxiye'enə' catə'an chyiljlažə'an naclən' gonən par əxoayaguən chio'o.

12 Caguə chdiləlencho beṇəch beṇə' naquə belə' chennə' sino que chdiləlencho de'e xio' ca', na' angl bzelayo ca', na' de'e ca' yeziquə'əchlə de'en chəsə'anabia' beṇə' mal ca' ža' yežlyo nga, beṇə' ca' chsa'aš lo'o de'e žcholən'. Chdiləlencho de'e mal ca' gan' chsa'ašən par nič ca' cui šejle'echo čhaga'aquən.

13 De'e na'anə' cheyalə' goncho yoguə'əloł can' chene'e Diozən' par nič soicho gwxiye'enə' len bichlə de'e mal ca' catə'an se'ene'en yesə'əgo'oyelə'an chio'o par goncho de'e malən'. Nach cheyalə' sotezə socho cui šejle'echo čhaga'aquən. Na' šə goncho yoguə'əloł can' chene'e Diozən', saquə'əlebecho ca to soldad beṇə' noxə' spad che'enə' na' nyaze' xe' de'en naquə de'e ya par chcue'ejən le' catə' chdiləlene' beṇə' contr che' ca'.

14 Na' par nič soczcho cui šejle'echo che gwxiye'enə' na' bichlə de'e mal ca', cheyalə' güe'echo por dižə' li. Na' de'en güe'echo dižə' lin' saquə'əleben ca dobey de'en chchej soldadən' lsine'enə'. Na' cheyalə' goncho porzə de'e güen nič gwcue'ejən chio'o ca xa soldadən' de'en naquə de ya chcue'ejən cho'alcho'enə'.

15 Leczə ca' cheyalə' sotezə socho šejle'echo che dižə' güen dižə' cobə de'en chzejni'in chio'o par zochcho binlo len Diozən'. Na' šə sotezə socho šejle'echo

chei, gwaquälenczän chio'o socho probnid par tiläléncho gwxiye'enä' na' bichlä de'e mal ca' ca spat de'en nlej soldadän' chaclenän le'.

16 Pero na' de'en naquän de'e žialao xench ca biquä'ächlä de'en choncho, cheyalä' sotezä socho gonlilažä'ächo Diozän'. Na' ca de'en gonlilažä'ächo Diozän' gwaquälenczän chio'o ca to escodo de'en chcue'ej soldadän' par ničh xis goxitä' ca' de'en chsa'alä'änin cui chäsä'äyidjon le'. Gwxiye'enä' bito gaquä co'on xbab mal lo'o yichjla'ažda'ochon' šä sotezä socho gonlilažä'ächo Diozän'.

17 Na' cheyalä' yosa'alažä'ächo de que Diozän' bačh bebeje' chio'o xni'a de'e malän'. Na' šä yosa'alažä'ächo de que babebeje' chio'o xni'a de'e malän' gaquälénän chio'o ca to lapä' de ya de'en zo yichj soldadän' chaclenän le' ničh benä' contr che' ca' bito chso'one' le' gan. Na' lecžä cheyalä' güe'echo xtižä' Diozän' de'en chzejni'i Spirit che'enä' chio'o. Na' de'en güe'echon gaquälénän chio'o par ničh gwxiye'en cui soin chio'o, can' chaclen spad che soldadän' le' par chdilälene' benä' contr che' ca'.

18 Do tyemp cheyalä' goncho orasyon lao Diozän' na' nabcho gaquälene' chio'o can' chzejni'i Spirit che'enä' chio'o goncho. Cheyalä' gaccho benä' banlažä' par ničh goncho orasyonnä' sin cui žjəxaquä'äläžä'ächo, ənabcho gaquälén Diozän' yoguä' benä' ca' yelä' bagwleje' par zjənaque' lažä' ne'enä'.

19 Na' lenab gaquälén Diozän' nada' par ničh ənezda' bin' chayalä' änia' na' par ničh bito žeba' gua'a dižä' gwzejni'ida' benä' yoblä che Cristän', na' naquän to de'e güen de'e cobä de'en cui no gwneze antslä.

²⁰ Par ničh gua'a dižə' güen dižə' cobə na'anə' bselə' Diozən' nada' ca lgüe'e, na' por ni che de'e na'anə' zoa' nga naca' pres. De'e na'anə' lenabe Diozən' gaquəlene' nada' par gua'a xtižə' Cristən' sin cui žeba' chedə' can' cheyalə' gua'annə'.

Apostol Pabən' btipe' lažə'əga'aque'

²¹ Na' par ničh ənezele can' chac chia' na' bin' chona', əchselə'a beṇə' bišə'ada'ocho Tiquicon'. Le'enə' zotezə zoe' chone' can' cheyalə' gone' par chaclene' nada' chona' xšin Xancho Jesocristən'.

²² Echselə'ane' par ničh əgwzejni'ine' le'e əne' yoguə'əte can' chac cheto' ni, na' par ničh güe'e le'e balor.

²³ Beṇə' bišə', chonlilažə'əle Xancho Jesocristən' na' Xe' Diozən'. De'e na'anə' so'onšgue' par ničh yoguə'əle so cuezle binlo len xbab de'en yo'o lo'o yičhja'ažda'olen' na' so'onšgue' ca gaquele che ljuežjle.

²⁴ Na' Diozən' sotezə soe' gaquəlenšgacze' yoguə' le'e chaquele che Xancho Jesocristən' tozə can' chaquele che'. De'e na'azən' chzoja' na'a. *Pab*

**Testament Cobə de'en choe' dižə' che ancho
Jesocristən'
New Testament in Zapotec, Yatzachi (MX:zav:Zapotec,
Yatzachi)**

copyright © 1971 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatzachi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatzachi [zav], Mexico

Copyright Information

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Yatzachi

© 1971, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
d439ce34-67af-5db7-b82c-f44ad9932db2